

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 258. — ŠTEV 258.

NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 2, 1929. — SOBOTA, 2. NOVEMBRA 1929.

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

FALL OBDOJEN NA 1 LETO JEČE IN \$100.000 GLOBE

KER SO ZAGOVORNIKI VLOŽILI PRIZIV, SE NAHAJA POD JAMŠČINO NA PROSTEM

Če bi zagovorniki ne vložili priziva, bi mu sodnik spregledal zaporno kazen. — Državni pravdnik pravi, da se bo meseca januarja, začela slična obravnava proti R. L. Dohenyju, ki je dal Fallu podkupnino. — Značilna izjava senatorja Carawaya.

WASHINGTON, D. C., 1. novembra. — Albert B. Fall je bil danes obsojen na eno leto ječe in na stotisoč dolarjev globe.

Spoznan je bil krivim, da je kot tajnik za notranje zadeve v Hardingovem kabinetu s p r e j e l \$100,000 podkupnino.

Neoziraje se na izjavo sodnika Williama Hitza, da bi mu zaporno kazen spregledal, če bi noben priziv ne zakasnili obsodbe, je Fall takoj naročil svojim zagovornikom, naj vložijo priziv, če je potreba pri najvišjem zveznem sodišču.

Sodnik je izjavil, da bi bil proglasil najvišjo kazen — tri leta ječe in \$300,000 globe — "ako bi bile razmere normalne".

Vpošteval je pa v prvi vrsti Fallovo zdravstveno stanje.

Sodnik je obnovil Fallovo jamščino \$5000 kot prizivno jamščino. S prizivom se bo bavilo okrajno apelacijsko sodišče.

Vladna obtožiteljica Roberts in Pomerene sta izjavila, da se bo vršil sličen proces začetkom meseca januarja proti petrolejskemu magnatu R. L. Dohenyju, ki je dal Fallu podkupnino.

Po mnenju odličnih odvetnikov je zelo dvomljivo, da bi Fall kdaj romal v ječo.

Rešitve priziva bo čakal Fall v New Mexico.

Glede obsodbe je izjavil senator Caraway iz Arkansasa: —

— Jaz za svojo osebo nočem ničesar reči, toda po deželi se bo splošno govorilo, da je Fall ušel pravični kazni.

PROHIBICIJA PO VSEJ KANADI ODPRAVLJENA

Pri volitvah so dobili moč krači trideset tisoč glasov večine. — S tem je bila uveljavljena značilna reakcija proti prohibiciji.

HALIFAX, N. S., 1. novembra. — Provinca Nova Škocija je večeraj razveljavila svojo prohibicijsko postavbo.

Mokraška večina pri večerajšnjih volitvah je znašala do trideset tisoč glasov.

Posledice volitev so se pokazale praktično v vsakem delu države, kjer so ljudje skoro soglasno nastopili proti prohibiciji ter se zavzeli za prodajo pijače pod vladno kontrolo.

Izmed vseh kanadskih provinc ima edinole Prince Edward otok še prohibicijo. Vseh ostalih devet provinc je že glasovalo, da se je prohibicija, ki je bila uveljavljena tekoma vojne, popolnoma izjalovila. Vsled tega je treba uveljaviti zdravno zmernostno metodo prodaje pijače potom vlade kontrole.

Nova Škocija je imela s prohibicijo približno take izkušnje kot Zdr. države.

Zdravniki so predpisovali žganje in te pravice so se posluževali v dosti preveliki meri. Tudi tukaj je pričelo cvesti tihotapstvo in beznice so rasle kot gobe po dežju.

Volilni uradniki so zapazili, da so tekoma zadnjega ljudskega glasovanja glede pijače glasovale skoro vse ženske za prohibicijo, dočim so zdaj nastopile proti nji.

Za odpravljenje prohibicije je glasovalo skoro 90,000 volilcev, dočim je bilo oddanih za sušo le nekako 62,000 glasov.

Sober Island (Otok treznosti) je postal moker z večino petintridesetih glasov proti enemu.

VELIKOMESTNA TRAGEDIJA

Postarnega zakonca so našli nezavestnega poleg trupla njegove žene, ki je bila mrtva že deset dni.

V stanovanju neke hiše na 106. cesti v New Yorku je našla večeraj zjutraj policija Petra Murraya, staraga petinšestdeset let, ki je bil nezavesten vsled influence in stradanja.

Poleg njega je ležalo truplo njegove žene Delije, ki je bila mrtva že več kot deset dni.

Sosedom se je čudno zdelo, da se v stanovanju ni ne gane. Naprosili so policijo, naj preišče zadevo. Neki policist je trikrat trkal na vrata, a nihče se ni odzval. Nato je policija vdrila v stanovanje.

Murray je ležal nezavesten na tleh. Neki policist ga je baje slišal zamrmrati "Della", nakar je možak padel v nezavest.

Zdravniki v Bellevue bolnici, kamor so ga odvedli, so izjavili, da je njegovo stanje zelo kritično.

Onesvestil se je od slabosti, dasi je imel nad osemsto dolarjev v banki. Na postelji je ležala njegova žena, ki je bila mrtva že deset dni.

Sosedje pravijo, da sta v stanovanju večkrat pilja, in je bilo res po tleh precej praznih steklenic.

SOVJETSKI LETALCI V NEW YORKU

Večera popoldne ob štiri je došel iz Detroita na Curtis Field pri New Yorku ruski aeroplan "Dežela sovjetov". Odletel je bil iz Moskve, preletel Pacifik in Alasko in ves ameriški kontinent. Vsega skupaj je premeril 12,500 milj. Na njem so se nahajali glavni pilot Šestakov, drugi pilot Bulotov, navigator Sterligov in mehanik Fufaev.

LAKOTA NA KITAJSKEM

Strašna lakota je stalen gost Kitajske. Po nekaterih provincah umre vsled lakote na stotisoče oseb. Zgoraj na sliki vidite mater, ki jo ka lad s svojim mrtvim otrokom, spodaj pa so tri sirote iz južnih provinc.

PREBIVALSTVO CUBE PROTI GEN. MACHADU

Bivši kabinetni uradnik, ki je pobegnil z aeroplanom, da si reši življenje, je razkril načrte patriotov.

Vsa Cuba je pripravljena vpriporiti oboroženo vstajo proti diktatorstvu cubanskega predsednika generala Geralda Machada kot izjavljajo njegovi nasprotniki.

Zatrjujejo, da se vzdržuje na krmlilu le s podporo vlade Združenih držav in da vlada izključno le z nasiljem.

Dr. Rafael Iturralde, ki je bil nekoč vojni in mornariški minister pod režimom Machada, je rekel, da je pobegnil iz Havane v aeroplanu, da se izogne zavratnemu umoru zaradi odkrite opozicije proti diktatorstvu.

Objavil je kopijo manifesta, ki je bil izdan cubanski patriotje pred par tedni in vsled katerega so bili aretirani štirje nasprotniki Machada, dočim so drugi hitro pobegnili.

Ta dokument se nahaja zdaj v rokah senatorja Williama Boraha, predsednika senatnega komiteja za zunanje zadeve, ki je tudi obvestil državnega tajnika Stimsona in mu rekel, naj pojasni, zakaj državni departament pravzaprav podpira Machada.

Manifest, ki ga je zadržal cubanska vlada, izjavlja med drugim: — Danes kot poprej smo trdili, da je bila ustava kršena; da živimo v režimu nasilja; da so ogroženi vsi oni, ki nočejo le kimati; da je pravica prostega govora zatrt; da splotih ni pravice prostega zborovanja; da je tako javna administracija kot civilno življenje podrejeno oboroženim silam republike in da ni nobenega jamstva za življenje vseh onih, ki ne mislijo tako kot jim ukazujejo ljudje v vladi.

Dr. Iturralde in dr. Domingo Tamargo, ki je tudi podpisal manifest, sta dospela v nedeljo v New York po naglem begu iz Havane. Izjavila sta, da je vsa vlada omajana, da je narodna zakladnica oplenjena in da so velike mase volilcev izgubila vsako volilno pravico. S pretinjami in podkupovanji se sedanji režim vzdržuje na vladi ter se nahaja pri krmlju vsled podpore Združenih držav.

— Draga mati! Usmrtil se bom. Življenje ni vredno zame niti počenega groša. Mojega trupla ne bo nihče našel. — Tvoj William.

DANAŠNJA MLADINA

Šestnajstletni William Danicovskiy, ki je pobegnil s svojega doma v Brooklynu. Večera je pisal materi iz New Yorka pismo, v katerem se je glasilo: — Draga mati! Usmrtil se bom. Življenje ni vredno zame niti počenega groša. Mojega trupla ne bo nihče našel. — Tvoj William.

POLARNI POLET ZAGOTOVLJEN

FRIEDRICHSHAFEN, Nemčija, 31. oktobra. — Polet "Graf Zeppelina" na Severni tečaj za Aeroraktično družbo je sedaj zagotovljen, ker je Zeppelinska družba privolila v povznanje plač ter zavarovanje posadke. Jamčila je tudi vse sanitarne in higijske predpise.

V pripravi na ekspedicijo bo vpriporila zračna ladja daljše potovanje preko Norveške in Švedske tekom novembra, da preizkusi nove aparate za merjenje temperature in mokrote v zraku. Kot znano, se bo vršil polet v prihodnje leto.

HOOVERJEVI PREDNIKI ŠVICARJI

Nemški genealog je dočel, da so bili predniki predsednika Hooverja ugledni švicarski kmetje.

BERLIN, Nemčija, 1. novembra. — Berlinski genealog, profesor Hermann Macco, je dočel, da so izvirali predniki predsednika Hooverja deloma iz Švice deloma iz Nemčije.

Macco je preiskoval Hooverjev rodovnik iz zadnjega januarja ter rekel, da so bili predniki predsednika Hooverja potomci Andreja Huberja, ki je bil doma iz Ellerstada v bližini Duerheima v Nemčiji.

Andrej Huber se je izselil v Ameriko leta 1738.

Macco je nadalje dočel, da je bil Andrej Huber švicarskega izvora in da so bili njegovi predniki bogati švicarski kmetje.

Zivel so v bližini Berna, kot je razvidno iz cerkvenih zapiskov.

FORD ZNIZAL CENE SVOJIH KAR

DETROIT, Mich., 1. novembra. — Edsel B. Ford, predsednik Ford Motor Company, je izdal večeraj zvečer naslednje ugotovilo: — Objavljamo izdatno skrcenje cen Fordovih kar in truckov. Naše prepričanje je, da sta temeljna industrija in trgovina dežele zdravi. Vsi znaki kažejo, da bodo ostale splošne razmere še naprej dobrostoječe. Mi skrcimo cene raditega, ter čutimo, da bo ta korak najboljši prispevek, katerega moremo nuditi za nadaljnjo dobro trgovino po deželi. Naši prodajalci pomagajo v gibanju, da sprejemo skrcenja v svojih računih. Vredno je bila politika te kompanije, da se prenese tako hitro kot le mogoče, prednosti kvantitativne produkcije in nove uspešnosti.

Znižanje cen znaša od petnajstih do dvesto dolarjev za karo.

— Zadržno upam, da je moj stanek s predsednikom Hooverjem in drugimi državniki tesneje spravil skupaj oboja naroda ter izboljšal medsebojne odnose. Ugladil je pot za bolj uspešno sodelovanje drugih sil in za vzdržanje svetovnega miru. Trdno sem prepričan, da je bil to namen moje misije in da sem ga v polni meri dosegel. Naualjna pot je odprta. Moj obisk v Združenih državah in Kanadi mi je vsled tega nudil veliko zadovoljstvo.

IMENOVANJE

"Službene Novine" poročajo, da je bil advokat Michael Cerrezin, dosedanji konzularni zastopnik, imenovan za začasnega jugoslovanskega podkonzula v Clevelandu.

DU PONT OBDRŽAL SVOJE MESTO

WILMINGTON, Del., 1. novembra. — Pierre S. Du Pont, uradnik Du Pontove kompanije ter General Motor kompanije, je danes sprejel zopetno imenovanje, katero mu je ponudil governer Buck, kot drž. davčni komisar. Služba je za štiri leta in plača znaša vsako leto šest tisoč dolarjev.

Du Pont je doslužil svoja prva štiri leta. Načeljuje departamentu, ki pobira državni dohodninski davek, katerega rabijo v glavnem za podpiranje javnih šol. Svoj departament je baje zelo izpopolnil.

SPOPAD V DUNAJSKI TVORNICI

DUNAJ, Avstrija, 1. novembra. — Spor med delavci v neki strojni tvornici v Stockernu, v bližini Dunaja ter krajevno organizacijo Heimwehrja, ki je imel svoj izvor v tem, da niso hoteli delavci delati s tremi člani Heimwehrja, je dal povod govoricam, da je prišlo do resnega spopada med fašistovskim Heimwehrjem ter socijalističnim Schutzbundom.

Zadrega pa je preprečilo več orožnikov, ki so zasedli, po navodilih krajevnih oblasti tvornico ter preprečili načrte članov Heimwehrja, ki so obkolili prostor ter ga skušali vzeti z nasokom.

— Otroci naj to zgodaj zvedo — je rekel dr. Sadler. — Če je pa Santa Claus trgovini potreben, naj ga propagirajo s primerno, ne pa s preveliko in kričečo reklamo.

— Otroci naj to zgodaj zvedo — je rekel dr. Sadler. — Če je pa Santa Claus trgovini potreben, naj ga propagirajo s primerno, ne pa s preveliko in kričečo reklamo.

DAWES BO OBISKAL PRESEDNIKA HOOVERJA

CHICAGO, Ill., 1. novembra. — Charles G. Dawes bo odšel v torek v Washington, da pokaže predsedniku Hooverju certifikate, ki predstavljajo nekako šest milijonov dolarjev, katere so zbrali Čikažani, kot desetih milijonov dolarjev škodnih stroškov za razstavo, ki bo otvorjena tukaj dne 1. junija 1933.

OTROCI IN SANTA CLAUS

CHICAGO, Ill., 1. novembra. — Čeravno je še precej daleč do Božiča, je dr. William Sadler, ravnatelj Chicago Institute of Research mnenja, da je bilo treba otrokom povedati, da ni nikakega Santa Clausa.

— Otroci naj to zgodaj zvedo — je rekel dr. Sadler. — Če je pa Santa Claus trgovini potreben, naj ga propagirajo s primerno, ne pa s preveliko in kričečo reklamo.

PORTUGALSKA IN IRSKA STA PODPISALI POGODBO

LIZBONA, Portugalska, 31. okt. — Portugalski zunanji urad je objavil, da se sklene trgovinsko in navigacijsko pogodbo s Prosto Irsko državo.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din.	\$	Lir	\$
500	9.30	100	5.75
1,000	18.40	200	11.30
2,500	45.75	500	27.40
5,000	90.50	1,000	54.25
10,000	180.00		

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim vsesvim in starem braju v stanu enizati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraž navedene, bodiat v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej s nam sporazumeta glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEN DO TREN TEDNEB

NUJNA NAKAZILA IZVRŠJEMO PO CABLE LETTERS NA PRISTOJLINO 75c.

ŠAKSER STATE BANK

30 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Barclay 0880

KRATKA DNEVNA ZGODBA

K. ETTLINGER:

OGLAS

Pred tremi dnevi je prišel k meni prijatelj Evgen in mi rekel razburjen: "Dober nasvet mi moraš dati!"

ni bila, ker Venera drži roke vedno na boku. Po labudu bi lahko sklepali da je Leda. Lahko pa, da je bil labud pav, potem je bila to boginja Junona.

Nato je pozvonil poštar in mi oddal brzojavko, v kateri mi je bilo javljeno, da se nahaja lokomotiva poljske železnice med dvema sosednjima železniškima postajama, kjer jo lahko takoj dobim.

ŽALOSTNA USODA PIANČKA

Posestnik Niko Jausić iz Vlaislava, okraj Koprivnica pri Sisku, je začel nedavno popivati, zanemarjal je družino in spravil svoje gospodarstvo na rob propada.

NA MOŽEV RAČUN STA ŽIVELA

Te dni je bil izvršen v vasi Čaradci na Slovaškem umor, ki je razburil vse prebivalstvo. Žrtev zločina je postal premožen in ugleden kmet Jan Bagala, ki se je nedavno vrnil iz Amerike.

Advertisement for Glas Naroda magazine subscription, starting with 'Pošljite nam \$1 in mi vam bomo pošiljali 2 meseca'.

Advertisement for NAZNANILO sausage, featuring 'SUNKE, PLEČETA, KLOBASE, JEZIKE' and mentioning 'TONY NOVAK'.

Sir Herbert Wilkins:

V podmornici na Severni tečaj.

Poleti 1928 je avstralski polarni raziskovalec Wilkins poletel z Alaske na severni tečaj. Naslednjo zimo je preiskal v letalu pokrajine okoli južnega pola.

Svetovna trgovina že leta in leta išče krajsih potov iz Evrope v Azije, z Alaske na Florido, iz Seattle v New York in drugam.

S tehničnimi dovršenimi stroji smo Byrd, Amundsen, Eielson in jaz praktično dokazali, da bi se letala spaci lahko posluževala najkrajše smeri preko polarnega morja.

Podmornica — rešitev problema! O gospodarskem pomenu podmornic je le malo znanega, čeprav bi kot transportne ladje lahko odpravile trgovini vseh držav severne poluge nova izhodišča in pota.

Vilkeost podmornice — kakor vsake druge ladje — ni omejena. Do neke meje nje gospodarnost celo raste z velikostjo.

Nad vodo ženejo moderne podmornice dieselski stroji, pod vodo pa električni motorji, ki se napajajo iz akumulatorskih baterij.

Na podmorsko vožnjo, ki jo pripravljamo za poletje 1930, se bomo seveda v vsakem pogledu temeljito pripravili, upoštevajoč vse nevarnosti, ki nas čakajo.

Človeku, ki prvič sliši o teh rečeh, se bo morda zdelo, da mora voznja pod ledom naleteti na nepremagljive ovire.

tem pa se bomo pri nastali prebitini v ledu dvignili na površje, da obnovimo zalogo zraka. Poleg razstreliv bomo vzeli s seboj tudi priprave za talenje ledu s termitom.

Da podmornice za vsako ceno obovarjemo dotika s ledom, smo jo zunanji trupa opremili z nekakšnimi drsalčkami.

Nad vodo ženejo moderne podmornice dieselski stroji, pod vodo pa električni motorji, ki se napajajo iz akumulatorskih baterij.

Na podmorsko vožnjo, ki jo pripravljamo za poletje 1930, se bomo seveda v vsakem pogledu temeljito pripravili, upoštevajoč vse nevarnosti, ki nas čakajo.

CENA DR. KEROVEGA BERILA JE ZNIŽANA. Angleško-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE READER) Stane samo \$2.00.

mo smer, jakost in temperaturo polarnih morskih tokov in zbirali živali in rastline, ki jih bomo našli. Kdo ve kakšna čudna bitja utegnajo živeti pod ledeno skorjo?

ZAVRATEN ZLOČIN

Poročajo, da je bil v gozdu Liget pri Vukovaru zavratan umorjen trgovec Cedomir Brkić. Ki se je vrnil s sejma. Morilec ga je udaril s sekuro po glavi in ga oropal.

Obsodba kometese Monroyske. Komteso Helgo Monroysko, ki je krada in ponarejala dokumente, da bi pomagala svojemu zadolženemu zaročencu.

POTREBUJEMO DOGARJE, ki so izveščali na Claret gobah. Imamo mnogo dobrih gozdov v Texas in Louisiana. Plača \$130.00 za tisoč kosov po 42 col.

Mali Oglasi imajo velik uspeh. Prepričajte se!

TONY NOVAK 5301 ST. CLAIR AVE CLEVELAND, O.

